

2017. augusztus 9.

© Összeállította: Illés Eszter eilles@szepmuveszeti.hu

Németh István (1960) művészettörténész, néderlandisztika, egyetemi docens

?-2012.VIII. Régi Képtár főmuzeológus

2012. IX. Károli Gáspár Református Egyetem – Bölcsészettudományi Kar, Német és Holland Kultúra tanszék

I. Monográfiák

2008

Az élet csalfa tükrei. Holland életképfestészet Rembrandt korában. Budapest: Typotex;

Kalocsa: Kaloprint Nyomda Kft., 2008. 176,4 p. XXVII t. (Képfilozófiák)

ISBN 978-963-966470-8

25974/2=196839

Ismerteti:

Dékei Krisztina: Egérfogós rejtvény. Németh István: Az élet csalfa tükrei. Holland életképfestészet Rembrandt korában. *Magyar Narancs* XX. 2008. XI. 6. 45. sz. 40-41. p. 1 ill.

Gera Judit: Tükör által másképp. Németh István: Az élet csalfa tükrei. Holland életképfestészet Rembrandt korában. Typotex Kiadó, Budapest, 2008. *Élet és Irodalom* LII. 2008. VIII. 1. 31. sz. 26. p.

Gosztola Annamária: Németh István: Az élet csalfa tükrei. Holland életképfestészet Rembrandt korában. *Új Művészet* XX. 2009. X. 10. sz. 37-39. p. 1 ill.

Műtárgyak boncteremben. Tanulmányok az orvoslás és a képzőművészet tárgyköréből.

Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó; Kapitális Kft., 2015. 139, 5 p. 126 ill. (Károli könyvek – tanulmánykötet / Sorozatszerkesztő: **Sepsi** Enikő, ISSN 2063-3297)

Olvasószerkesztő: **Vigyázó** Ágnes

ISBN 978-963-414-003-0

[Válogatás a *Lege Artis Medicinae* LAM c. orvostudományi folyóiratban megjelent tanulmányokból]

Tartalma:

Előszó. 7. p.

1. A tyúkszemkezeléstől a kólikáig. 9-12. p. 5 ill.

2. Plinius, a polihisztor. 13-17. p. 4 ill.

3. Ember a maszk mögött – James Ensor művészete. 18-21. p. 5 ill.

4. Műtárgyak a boncteremben. 22-24. p. 2 ill.

5. Karácsonyi ajándék – Nemes Marcell, a mecénás. 25-29. p. 4 ill.

6. Szerepjátékok – rejtett portrék bibliai és mitológiai ábrázolásokon. 30-34. p. 5 ill.

7. A csúfság ígézetében – Jusepe de Ribera sokkoló naturalizmusa. 35-38. p. 5 ill.

8. Fájdalomba mártott ecset – Frida Kahlo élete és művészete. 39-43. p. 6 ill.

9. Az imádnivaló gyermek. 44-49. p. 10 ill.

10. Egy legendás orvos-festő: Szent Lukács. 50-54. p. 4 ill.

11. Nő ecsettel – Judith Leyster. 55-59. p. 5 ill.

12. Mestermű vagy hamisítvány? A Morelli-módszer. 60-64. p. 6 ill.

13. Művészet a pestis árnyékában. 65-69. p. 6 ill.

14. Az irgalmasság cselekedetei. 70-76. p. 8 ill.

15. A téli táj varázslatos világa. 77-82. p. 6 ill.

16. Szerelmi betegség – Antiokhosz és Sztratoniké története. 83-89. p. 6 ill.

17. Sloane doktor és a British Museum. 90-95. p. 7 ill.
 18. Dokumentált agónia – Ferdinand Hodler képei. 96-102. p. 8 ill.
 19. Vajda Lajos, a magyar avantgárd hányatott sorsú prófétája. 103-108. p. 6 ill.
 20. A delirium tremenstől a francia becsületrendig – Maurice Utrillo élete és művészete. 109-114. p. 7 ill.
 21. Az alkotó kéz – Hendrick Goltzius élete és művészete. 115-120. p. 6 ill.
 22. Egy szelíd művész a „vadak” között – A fauvizmus belga képviselője, Rik Wouters. 121-125. p. 5 ill.
 Bibliográfia. 127-132. p.
 Illusztrációk jegyzéke. 133-139. p.
 28282/1=10238671

II. Cikkek folyóirat és tanulmánykötetek

1989

*Sur l'interprétation d'un tableau de Jan Steen à Budapest = Jan Steen egyik budapesti képének értelmezéséhez. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 70-71. 1989. 93-100. p. ill.

1990

*Het spreekwoord „Zo d'ouden zongen, zo pijpen de jongen” in schilderijen van Jacob Jordaens en Jan Steen. Motieven en associaties. *Jaarboek Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1990. 271-286. p.

1991

A Kőoperáció, vagy a balgaság eltávolítása. *Lege Artis Medicinae* I. 1991. 7. sz. 470-471. p. 1 ill.

Hieronimus Bosch, Madrid, Prado

Jacob Toorenvliet: Az orvos látogatása. *Lege Artis Medicinae* I. 1991. 13. sz. 880-881. p.

Rembrandt Harmensz. van Rijn, Dr. Joan Deyman anatómiai leckéje. *Lege Artis Medicinae* I. 1991. 14. sz. 982-984. p.

*Protestantizmus és művészet a 17. századi Hollandiában. *Egyház és világ* 1991. X. 31.

1992

* „Rembrandt fecit”? *Új Művészet* III. 1992. IX. 9. sz. 35-36. p. 1 ill.

*Hamisak-e a magyar Rembrandtok? *Köztársaság* 1992. V. 8. 85-87. p.

*Az orvos a páciens szemével. (Hendrick Goltzius 1587-es rézmetszet sorozatáról). *Lege Artis Medicinae* II. 1992. 1. sz. 90-91. p.

Elizeus próféta és a sunámi asszony. *Lege Artis Medicinae* II. 1992. 7. sz. 696-697. p.

Gyermekjátékok. *Lege Artis Medicinae* II. 1992. 12. sz. 1190-1191. p.

*Van Leeuwen,R., Onthullingen over onze Jacob Trip. *Mauritshuis Nieuwsbrief* V. 1992. 3-4. sz. 8-9. p.

Műgyűjtő és mecénás. Életében vált legendává. *Köztársaság* I. 1992. VIII. 14. 18. sz. 85-87. p. 3 ill.

1993

Foghúzás mint vásári multság. *Lege Artis Medicinae* III. 1993. 7. sz. 680-682. p.

Alkoholizmus: népszokás vagy népbetegség? *Lege Artis Medicinae* III. 1993. 10. sz. 986-989. p.

1994

Gyógyszer vagy mérég? 17. századi vélemények a dohányzásról. *Lege Artis Medicinae* IV. 1994. 4. sz. 388-390. p.

Öröklődés és képzőművészet, avagy a balgaság újjászületése. *Lege Artis Medicinae* IV. 1994. X. 10. sz. 996-998. p. ill.

1995

*Fille Assoupie. Contribution à l'interprétation d'un tableau attribué à Jacob Duck = *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 83. 1995. 55-68. p.

*Bilder von alten Menschen in der niederländischen und deutschen Kunst. 1550-1750. Herzog Anton Ulrich-Museum, Braunschweig, 1993. december 11-1994. március 6. [Kiállítás-ismertető] *Művészettörténeti Értesítő* XLIV. 1995. 1-2. sz. 152-153. p. 1 ill.

Gyermekek gondozása és gyógyítása a XVII. századi Hollandiában. *Lege Artis Medicinae* V. 1995. 8. sz. 742-744. p.

Az angyalarcú halál. Elizabeth Siddal és a preraffaeliták. *Lege Artis Medicinae* V. 1995. 10. 950-952. p.

*A szemüveg szimbolikája. *Lege Artis Medicinae* V. 1995. 3. sz.

1996

*De portretten van Jacob Trip en Margaretha de Geer door Nicolaes Maes in Boedapest. *Oud Holland* CX. 1996. 2. sz. 79-84. p.

*18. századi antwerpeni kismesterek életképei Magyarországon = Conversation pieces by Lesser 18th century masters of Antwerp in Hungary. *Művészettörténeti Értesítő* XLV. 1996. 3-4. sz. 223-233. p. 19 ill.
Angol nyelvű kivonattal

Szent Ágota, a mellrákosok védőszentje. *Lege Artis Medicinae* VI. 1996. 3-4. sz. 278-280. p.

*A vak meggyógyítása. Tóbiás történetének képzőművészeti ábrázolásai. *Lege Artis Medicinae* VI. 1996. 7-8. sz. 482-484. p.

*Johannes Vermeer. Washington, National Gallery of Art-Hága, Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis, 1995-96; Delftse Meesters, tijdgenoten van Vermeer. Delft, Stedelijk Museum het Prinsenhof, 1996. *Művészettörténeti Értesítő* XLV. 1996. 3. sz. 306-307. p.

Kiállítás-ismertető

A gyógyító zene. Hugo van der Goes személyisége és titokzatos betegsége egy korabeli krónika tükrében. *Lege Artis Medicinae* VI. 1996. 12. sz.

*Szent Agáta ábrázolásai a képzőművészetben. In: *Szent Agáta Mammológus Nap II.* 1996. február 3. 3-5. p.

1997

Táplálkozási szokások, avagy a Falánkság a képzőművészetben. *Lege Artis Medicinae* VII. 1997. 1. sz.

Cornelis Troost orvosportréi. *Lege Artis Medicinae* VII. 1997. 5. sz. 374-376. p.

Egy szívbeteg festő mágikus realizmusa. *Lege Artis Medicinae* VII. 1997. 7-8. sz. 534-536. p.

Betegek a Bethesda-tónál. – Nyomorék koldusok ábrázolása a németalföldi művészetben. *Lege Artis Medicinae* VII. 1997. 10. sz. 668-671. p.

*„Speculum naturale” vagy „speculum morale”? A 17. századi holland festészet az újabb művészettörténeti szakirodalomban. In: *Tizenhetedik századi németalföldi festészet.* Budapest: ELTE Germanisztikai Intézet, 1997. 7-16. p. (Németalföldi kultúra szöveggyűjtemény, 5.)

1998

Italozási szokások a 17. századi Hollandiában. Képzőművészet és művelődéstörténet. *História* XX. 1998. 5-6. sz. 64-66. p. 7 ill., hátsó borítón is

*Nagy mesterek kis testi hibával. „Il Bamboccio” és az italianizáló tájképfestők. *Lege Artis Medicinae* VIII. 1998. 3. sz. 226-229. p.

*A boszorkányok védelmében. Egy holland orvos a babonák ellen. *Lege Artis Medicinae* VIII. 1998. 6. sz. 466-469. p.

*Helsinki sörkirálya és a cárnő háziorvosa. Két híres finn műgyűjtő. *Lege Artis Medicinae* VIII. 1998. 9. sz. 650-653. p.

*Ecsettel írt diagnózis. Betegségtünetek a nagymesterek alkotásain. *Lege Artis Medicinae* VIII. 1998. 12. sz. 908-911. p.

*Az öregség arcai. Idős emberek 16-17. századi festményeken. *Lege Artis Medicinae* IX. 1999. 1. 72-75. p.

*„A bor csúfoló...”. Italozási szokások a 17. századi Hollandiában, a korabeli képzőművészet tükrében. In: *Borok és korok. Bepillantás a bor kultúrtörténetébe.* Szerkesztette: **Benyák Zoltán** – **Benyák Ferenc.** Budapest: Hermész Kör, 1999. 277-282. p.

*A természet csodái. Frederik és Rachel Ruysch élete és munkássága. *Lege Artis Medicinae* IX. 1999. 6. sz. 504-506. p.

A feltárulkozó test. Egon Schiele zavarba ejtő művészete. *Lege Artis Medicinae* IX. 1999. 9. sz. 704-707. p.

Libidó és impotencia. Adalékok néhány 17. századi holland életkép értelmezéséhez. In: *Razprave iz evropske umetnosti za Ksenijo Rozman*. Zbrala in uredila Barbara **Jaki**.

Ljubljana: Narodne galerije, 1999. 87-97. p.

ISBN 961-6029-34-7

Povzetek madžarskego teksta Orsolya **Gállos**

26998=00222327

*A minor master of Rotterdam rediscovered. A genre painting by Andries Andriesz. Schaeck in the Szépművészeti Múzeum, Budapest. In: *Ex fumo lucem. Baroque studies in honour of Klára Garas. Presented on her Eightieth birthday*. Edited by Zsuzsanna **Dobos**. Budapest: Museum of Fine Arts, 1999. 197-206. p.

*Musical company. Remarks on some 17th Century Dutch genre paintings =. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 90-91. 1999. 113-126. p.

2000

*Lukrécia öngyilkossága. *Lege Artis Medicinae* X. 2000. 2. sz. 175-178. p.

*A nő másik arca. *Lege Artis Medicinae* X. 2000 5. sz. 464-467. p.

*Schilderkunst als verlokingsmiddel. Opmerkingen bij Maria A. Schenkevelds „Dutch literature in the Age of Rembrandt”. In: *Károli-studies. Hongaarse bijdragen tot de Neerlandistiek*. Red.: A. van **Leuvensteijn**, F. van **Lieburg**, O. **Varga**. Budapest, 2000. 57-63. p.

*Előszó. In: Svetlana **Alpers**: *Hű képet alkotni. Holland művészet a XVII. században*. Budapest: Corvina kiadó, 2000. 7-10. 261-262. p.

Egzotikus képek, egzotikus betegségek. *Lege Artis Medicinae* X. 2000. 9. sz. 736-739. p.

2001

Egy orvos, akire emlékezni fognak: Gustav Rau. *Lege Artis Medicinae* XI. 2001. 1-2. sz. 168-170. p.

Quentin Massys és egy rejtélyes Paracelsus-portré. *Lege Artis Medicinae* XI. 2001. 5. sz. 400-403. p.

Ismerős arcok. A Habsburg uralkodók képmásai. *Lege Artis Medicinae* XI. 2001. 8. sz. 613-616. p.

*A borzongás gyönyöre, avagy a bőség zavara. Két szenzációs kiállítás a Szépművészeti Múzeumban. *Lege Artis Medicinae* XI. 2001. 10. sz. 678. p.

2002

*A Generous Gift or a Healthy Compromise? Some Contributions to the Background of the Donation of a Painting by El Greco =. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 97. 2002. 87-99. p.

A tyúkszemkezeléstől a kólikáig. Orvostörténeti vonatkozású karikatúrák. *Lege Artis Medicinae* XII. 2002. 2. sz. 126-127. p. 5 ill.
Újraközlés: 2015

Egy kis romantika. Hamupipőke és az ámorhoz címzett divatárubolt. *Lege Artis Medicinae* XII. 2002. 4. sz. 267. p. 2 ill.
[Rajzok és akvarellek a német romantika korából és a Biedermeier, historizmus c. kiállítás ismertetése, Budapest, Szépművészeti Múzeum]

Corneille visszatér. In: *Lege Artis Medicinae* XII. 2002. 6-7. sz. 420-421. p. 4 ill.
[Szépművészeti Múzeumban, 2002-ben megrendezett kiállításáról]

Plinius, a polihisztor. *Lege Artis Medicinae* XII. 2002. 9. sz. 606-608. p. 4 ill.
Újraközlés: 2015

*„A bor csúfoló...”. Italozási szokások a 17. századi Hollandiában, a korabeli képzőművészet tükrében. In: *Borok és korok. Bepillantás a bor kultúrtörténetébe*. Szerkesztette: **Benyák Zoltán – Benyák Ferenc**. 2. javított, bővített kiadás. Budapest: Hermész Kör, 2002. 323-330. p. jegyzetek: 395-397. p. 277-282. p.

*Morele voorbeelden? Naakte vrouwen op oudtestamentische voorstellingen. In: *Károli-studies II*. Budapest, 2002. 181-200. p.

2003

„Ez nevetséges”. A képi és nyelvi humor megnyilvánulási formái Adriaen Pietersz. van de Venne grisaille-képein. In: *Szó és kép. A művészi kifejezés szemiotikája és ikonográfiája*. Szerkesztette: **Kiss Attila Attila – Szőnyi György Endre**. Szeged: JATE, 2003. 181-192. p. (Ikonológia és Műértelmezés 9.)

Between Christian and profane iconography: Depictions of the Pool of Bethesda in Netherlandish art from circa 1400 to 1700. In: *Opuscula amicorum Susanne Urbach dedicata. Acta Historiae Artium XLIV*. 2003. 1-4. fasc. 225-235. p. 10 ill.

*Ember a maszk mögött: James Ensor művészete. *Lege Artis Medicinae* XIII. 2003. 2. sz. 159-164. p. 5 ill.
Újraközlés: 2015

Krisztus sebei. *Lege Artis Medicinae* XIII. 2003. 3. sz. 242-243. p.

Műtárgyak a boncteremben. *Lege Artis Medicinae* XIII. 2003. 6. sz. 500-501. p. 2 ill.
Újraközlés: 2015

Karácsonyi ajándék (Nemes Marcell a mecénás). *Lege Artis Medicinae* XIII. 2003. 8. sz. 674-677. p. 4 ill.
Újraközlés: 2015

A flamand primitívektől a holland expresszionistákig. Nemes Marcell (1866-1930) németalföldi képgyűjteménye. *Múlt és Jövő ÚF XIV*. 2003. 4. sz. 107-117. p. 10 ill.

*Playing with Fire: the questionable miraity of 16th and 17th century Netherlandish erotic paintings and print. In: *Neerlandica, 2. Emblematica et iconographia. Themes in the painting and literature of the low countries from the 16th to the 18th centuries*. Redaction: Willem Karel Hugo **Engelbrecht**. Olomouc: Palackého v Olomouci, 2003. 51-63. p. (Acta Universitatis Palackianae Olomucensis)
ISBN 80-2440702-7

2004

Genrebilder Antwerpener Kleinmeister des 18. Jahrhunderts in Ungarn. In: *Flemish art in Hungary*. Budapest, 12-13 V. 2000. Editor: Carl **Van de Velde**. [Bruxelles]: Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. 2004. 73-77. p. (Special uitgeven, 73.)

Játék a tűzzel, avagy vonzó képek, riasztó feliratok = Play with fire, or attractive images with deterring inscriptions. In: *Maradandóság és változás. Művészettörténeti konferencia Ráckeve, 2000*. Szerkesztette: **Bodnár Szilvia, Jávor Anna, Lóvei Pál, Pataki Gábor, Sümegi György, Szilágyi András**. Budapest: MTA Művészettörténeti Kutatóintézet; Képző- és Iparművészeti Lektorátus, 2004. 127-139. p. 4 ill.

Angol nyelvű kivonattal

Angol fordítás: Pokoly Judit és a szerzők

Ráckeve, 2000. X. 11. – 13.

21079/a=00186936; 22967/17=00213288

*Playing with Fire: The questionable morality of 16th and 17th Century Netherlandish erotic paintings and prints. In: *Neerlandica II. Emblematica et iconographia. Themes in the painting and literature of the low countries from the 16th to 18th Centuries*. Olomouc., 2003. 51. 63. p. (Acta Universitatis Palackianae Olomucensis)

Legendák és tények. Jánoshalmi Nemes Marcell. [cikkelőzetes] *Artmagazin* II. 2004. VII. 3. sz. 84. p. 1 ill. – Legendák és tények. Jánoshalmi Nemes Marcellról I. Miért lett nemes – a Nemes? *Artmagazin* II. 2004. IX. 4. sz. 4-10. 80. p. 12 ill., 80. p.: cikkelőzetes - Legendák és tények Nemes Marcellról. II. Apostol, vagy műkereskedő? *Artmagazin* II. 2004. XI. 5. sz. 4-15. p. 18 ill.

<http://www.artmagazin.hu/portal/hir.php?id=20070917154239>

<http://www.artmagazin.hu/portal/hir.php?id=20070917143013>

Szerepjátékok. Rejtett portrék bibliai és mitológiai ábrázolásokon. *Lege Artis Medicinae* XIV. 2004. 2. sz. 144-146. p. 5 ill.

Újraközlés: 2015

A csúfság ígézetében. Jusepe de Ribera sokkoló naturalizmusa. *Lege Artis Medicinae* XIV. 2004. 4. sz. 300-302. p. 5 ill.

Újraközlés: 2015

Minél mókásabb, annál jobb. Egy holland zsánerkiállítás és tanulságai. *Új Művészet* XV: 2004. 5. sz. 8-11. p.

Van Gogh patográfiája. *Lege Artis Medicinae* XIV. 2004. 6. sz. 446-447. p.

Vermeer, kultúrsznobizmus. Túlértékelt nevek, alábecsült életművek. *Lege Artis Medicinae* XIV. 2004. IX. 19. p.

Fájdalomba mártott ecset. Frida Kahlo élete és művészete. *Lege Artis Medicinae* XIV. 2004. 8-9. sz. 630-632. p. 6 ill.
Újraközlés: 2015

Az imádnivaló gyermek. *Lege Artis Medicinae* XIV. 2004. 12. sz. 892-894. p. 10 ill.
Újraközlés: 2015

Ami volt és ami maradt. Németalföldi festmények gyűjtése Magyarországon. *Műértő* VII. 2004. VII-VIII. 7-8. sz. 15. p. 4 ill.

*Menekülés Egyiptomba. *Szabad Föld* 2004. XII. 23. 18. p.

2005

*Marcell Nemes und the art of the Rákóczi Era. In: *Akten des Symposiums Europe and Hungary in the Age of Francis Rákóczi II.* ??? 2003. IX. 24-26.
Budapest: 2005. ... p.

Legendák és tények Nemes Marcellről. 3. A tuzingi várúr a nemzet halottja. *Artmagazin* III. 2005. I-II. 1. sz. 4-13. p. 19 ill..

<http://www.artmagazin.hu/portal/hir.php?id=20070917141307>

*Egy legendás orvos-festő: Szent Lukács. *Lege Artis Medicinae* XV. 2005. III. 3. sz. 252-254. p. 4 ill.
Újraközlés: 2015

Nő ecsettel. Judith Leyster. *Lege Artis Medicinae* XV. 2005. VI. 6. sz. 494-496. p. 5 ill.
Újraközlés: 2015

Mestermű vagy hamisítvány. A Morelli-módszer. *Lege Artis Medicinae* XV. 2005. XI. 11. sz. 856-858. p. 6 ill.

[Morelli, Giovanni]

Újraközlés: 2015

2006

Öt évszázad spanyol festészete. *Artmagazin* IV. 2006. 1. sz. 6-13. p. 2 ill.

Művészet a pestis árnyékában. *Lege Artis Medicinae* XVI. 2006. III. 3. sz. 271-273. p. 6 ill.
Újraközlés: 2015

*Az irgalmasság cselekedeti. *Lege Artis Medicinae* XVI. 2006. VIII-IX. 8-9. sz. 788-791. p. 8 ill.

Újraközlés: 2015

*A téli táj varázslatos világa. *Lege Artis Medicinae* XVI. 2006. XII. 12. sz. 1095-1098. p. 6 ill.

Újraközlés: 2015

2007

Vanishing hopes: the last will of Marcell Nemes. The Museum of Fine Arts acquisitions from the Nemes estate = Szertefoszlott remények. Nemes Marcell végrendelete. *Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts* 106-107. 2007. 131-148. 273-282. p. 7 ill. színes

*Szerelmi betegség. Antiokhosz és Sztratoniké története. *Lege Artis Medicinae* XVII. 2007. IV-V. 4-5. sz. 356-359. p. 6 ill.

Újraközlés: 2015

*Sloane doktor és a British Museum. *Lege Artis Medicinae* XVII. 2007. VIII-IX. 8-9. sz. 628-631. p. 7 ill.

Újraközlés: 2015

2008

*Dokumentált agónia – Ferdinand Hodler képei. *Lege Artis Medicinae* XVIII. 2008. XI. 11. sz. 816-820. p. 8 ill.

Újraközlés: 2015

2009

Dokumente in deutschen Archiven über Marzell von Nemes. In: *Studies dedicated to Klára Garas*. Guest editors: Andrea **Czére**, Géza **Galavics**, Anna **Jávor**. Redigit: E[rnő] **Marosi**. *Acta Historiae Artium* L. 2009. 179-191. p. 7 ill.

Übersetzung Zsóka **Leposa**

Böhler, Julius – Halm, Philipp Maria – Bode, Wilhelm von

*Vajda Lajos, a magyar avantgárd hányatott sorsú prófétája. *Lege Artis Medicinae* XIX. 2009. X. 10. sz. 628-631. p. 6 ill.

Újraközlés: 2015

*A delirium tremenstől a francia becsületrendig: Maurice Utrillo. *Lege Artis Medicinae* XIX. 2009. XII. 12. sz. 804-807. p. 7 ill.

Újraközlés: 2015

2010

Nemes Marcell → Herzog-gyűjtemény → Szépművészeti Múzeum, Budapest →? Wanted: Nemes Marcell személyére, illetve egykori gyűjteményére vonatkozó adatok, dokumentumok, információk. *ArtMagazin* VIII. 2010. 4. (40.) sz. 70-71., 72-77. p. 37 ill.

Reflex. *ArtMagazin* VIII. 2010. 5. (41.) sz. 5. p. 2 ill.

*Az alkotó kéz. Hendrick Goltzius élete és művészete. *Lege Artis Medicinae* XX. 2010. XII. 12. sz. 706-709. p. 6 ill.

Újraközlés: 2015

2011

„Szerette, ha szerették, de még inkább, ha csodálták”. Nemes Marcell, a műpártoló és az ember. *Forrás*, Kecskemét XLIII. 2011. 5. sz. 81-93. p. 5 ill.

*Egy szelíd művész a „vadak” között – A fauvizmus belga képviselője. *Lege Artis Medicinae* XXI. 2011. XII. 12. sz. 830-832. p. 5 ill.
Újraközlés: 2015

2012

A „Holland Michelangelo” Haarlemben. *ArtMagazin* X. 2012. 3. (51.). sz. 58-61. p. 5 ill.
[De 'Hollandse Michelangelo', Cornelis van Haarlem (1562-1638) Frans Hals Museum, Haarlem 2012 szeptemberétől.]

Egy legendás műgyűjtő példás gesztusai. Nemes Marcell, a „marchand-amateur” = Exemplary gestures by a great collector. From El Greco to Rippl-Rónai at the Museum of Fine Arts. *Szalón, Műemlék, szépművészet, műipar* XVI. 2012. I-II. 1. sz. 26-31. p. 8 ill.
színes

Angol nyelvű kivonattal 9 sorban
22967/21=00213292

2013

Eugeen van Mieghem. Az antwerpeni kikötőnegyed krónikása. *ArtMagazin* XI. 2013. 4. (58.) sz. 50-53. p. 5 ill.

2014

Marzell von Nemes, legendärer Repräsentant eines neuen Sammlertypus. In: *Kunst ohne Geschichte. Ästhetisch motiviertes Sammeln in Europa und Amerika. Symposium in der Sammlung Oskar Reinhart „Am Römerholz”, Winterthur 2012.* In Zusammenarbeit mit dem Deutschen Forum für Kunstgeschichte – Centre Allemand d’Histoire de l’Art, Paris. Konzeption des Symposiums Mariantonia **Reinhard-Felice**, in Zusammenarbeit mit Andreas **Beyer**. Herausgegeben von Mariantonia **Reinhard-Felice**. München: Hirmer Verlag, 2014. 72-78. p. 5 ill. (Scripta manent. Schriften zur Sammlung Oskar Reinhart „Am Römerholz”, 1.) ISBN 978-3-7774-2184-1
27777/1=10230446

2015

Jan Mankes titokzatos világa. *ArtMagazin* XIII. 2015. 6. (80). sz. 30-33. p. 6 ill.

A meztelen igazság: ószövetségi alakok kompromittáló helyzetekben. *Magyar Művészet, a Magyar Művészeti Akadémia eleméleti folyóirata* III. 2015. IX. 3. sz. 129-136. p. 11 ill.

III. Előadások kéziratai, kiadatlan kéziratok

1985

A XVII. századi holland csendéletfestészet. Szakdolgozat. Budapest: ELTE Bölcsészettudományi Kar – Művészettörténeti Tanszék, 1985.

1991

A 17. századi holland életképfestészet interpretációs kérdései. A budapesti Szépművészeti Múzeum 17. századi holland életképei. Kandidátusi disszertáció. Budapest, 1991.

IV. Könyvismertetés

1985

*Bob Haak: *Hollandse schilders in de Gouden Eeuw.* Amsterdam, 1984. *Művészettörténeti Értesítő* XXXIV. 1985. 1-2. sz. 89-91. p.

1987

*Émile Verhaeren, Rembrandt. Bp. 1987. *Művészettörténeti Értesítő* XXXVI. 1987. 1-4. sz. 164. p.

1992

*Eine Wendung in der Interpretationsdebatte. Peter Hecht: De Hollandse Fijnschilders. Van Gerard Dou tot Adriaen van der Werff. Rijksmuseum, Amsterdam 1989. *Acta Historiae Artium* XXXV. 1990-1992. 89-91. p.

1999

*Könyvekről: Dörnyei Sándor, Régi magyar orvosdoktori értekezések. *Lege Artis Medicinae* IX. 1999. 5. sz. 425-427. p.

2000

*Gelegenheidsstroperij op niveau. Gera Judit, A hétköznapi világ bűvölete c. tanulmánykötetéről. *Ons Erfdeel* 43. 2000. 5. 783-784. p.

2002

Festmények párbeszéde: új könyv a régi képtárról. *Lege Artis Medicinae* XII. 2002. 1. sz. 67. p.
[Tátrai Vilmos]

V. Kiállítás-rendezések, katalógusok, Szépművészeti Múzeum

1993

Genre Painting in 17th and 18th century Central Europe. In: *Zsánermetamorfózisok. Világi műfajok a közép-európai barokk festészetben = The metamorphosis of themes. Secular subjects in the art of the baroque in Central Europe*. Tudományos munkatanács: **Garas Klára, Mojzer Miklós, Galavics Géza**. Rendezte. Szerkesztette: **Lengyel László, Somorjay Sélysette**, et al. Budapest: Szépművészeti Múzeum, 1994. 132-138. p.

Közép-Európai kezdeményezés A barokk éve 1992. V – 1993. V. kiállításorozat keretében. Székesfehérvár, Csók István Képtár – Deák Gyűjtemény – Szent István Király Múzeum, 1993. VI. 13. – X. 10.

M. J. Schmidt: Szent Flórián. In: *Svätci v Strednej Európe = Heilige in Zentraleuropa*. Vystava. Ed. Ivan **Rusina**. Bratislava: Slovenská Národná Galéria, 1993. 77-79.

Bratislava, Slovenská Národná Galéria, 1993. X. – XI.

Katalógustétel

1994

Jacob Duck, Cornelis Dusart és Isaack van Ostade. In: *Genuss und Kunst*. Ausstellung. Schallaburg, 1994. Kat.nr. 20.1.4. 336. p.; 10.5.1. 256-257. p.; 10.5.2. 258. p.

Katalógustételek

1996

Mons Sacer 996-1996. Pannonhalma 1000 éve. Kiállítás. Pannonhalma, Pannonhalmi Főapátság, 1996. III. 21. – XI. 11. Szerkesztette: **Takács Imre**; társszerkesztő: **Szovák Kornél, Monostori Martina**. Pannonhalma: Pannonhalmi Főapátság, 1996.

Katalógustételek: A1; A15; A50; A73; A74; A85; A86; A95.

1999

Rembrandt és köre. 17. századi holland festészet. Szépművészeti Múzeum Régi Képtár „E” kabinet, 1997. Kiállításvezető. Rendezte: **Ember** Ildikó; vezetőt írta: **Németh** István. Budapest: Szépművészeti Múzeum; 1999. Leporello ill. (Kiállításvezető, [1.]

2002

Jan Baptist Monteyne – Anthonis Mor van Dashorst. In: Szépművészeti Múzeum. *Műzsák kertje. A magyar múzeumok születése.* Kiállítás. Budapest, Országos Széchenyi Könyvtár, 2002. II. 15. – IV. 30. Konceptió: **Bodó** Sándor. A Szépművészeti Múzeumra vonatkozó anyagot szerkesztette, rendezte: **Csornay** Boldizsár, **Gaboda** Péter. Budapest: Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület, 2002. 50- 51. p.
Katalógustételek

2004

A holland „Arany évszázad” a Régi Képtár gyűjteményében. Portréfestészet a 17. századi Hollandiában (XXVI-XXX. terem). Budapest: Szépművészeti Múzeum, 2004. 4 p. 9 színes ill. (Képtári kis kalauz, 5.)

A holland „Arany évszázad” a Régi Képtár gyűjteményében. Vidám társaság, avagy az élet apró örömei. Holland életképek a 17. század első feléből (XXVI-XXVII. terem). Budapest: Szépművészeti Múzeum, 2004. 4 p. 9 színes ill. (Képtári kis kalauz, 6.)

A holland „Arany évszázad” a Régi Képtár gyűjteményében. Népi figurák a 17. századi holland életképfestészetben (XXVII-XXX. terem). Budapest: Szépművészeti Múzeum, 2004. 4 p. 9 színes ill. (Képtári kis kalauz, 7.)

A holland „Arany évszázad” a Régi Képtár gyűjteményében. Ótestamentumi témák Rembrandt előtt és után (XXVIII terem). Budapest: Szépművészeti Múzeum, 2004. 4 p. 9 színes ill. (Képtári kis kalauz, 14.)

A holland „Arany évszázad” a Régi Képtár gyűjteményében. „Ami mindenkinek kedvére van”. Szatíra a holland életképfestészetben (XXVII-XXX. terem). Budapest: Szépművészeti Múzeum, 2004. 4 p. 9 színes ill. (Képtári kis kalauz, 17.)

A holland „Arany évszázad” a Régi Képtár gyűjteményében. Amszterdam a 17. század közepén (XXIX-XXX. terem). Budapest: Szépművészeti Múzeum, 2004. 4 p. 10 színes ill. (Képtári kis kalauz, 19.)

Da Raffaello a Goya. Ritratti dal Museo di Belle Arti di Budapest. Catalogo della mostra. Org. A cura di: Vilmos **Tátrai**. Milano, 2004.

Torino, Palazzo Bricherasio, 2004. X. 1. – 2005. I. 9.

10 katalógustétel: Frans Hals: 59. p. Willem Drost: 60-61. p. Jan Lievens: 62. p. Gerbrandt van den Eeckhout: 111 p. Jan van Noordt?: 112-113. p. Daniel Mijtens: 114-115. p. Holland festő 1650. k: 154. p. Holland festő: 162. p. Nicolaes Maes: 163. p. Jan Weenix : 164-165. p.

2005

Der Greco-Sammler Marzell von Nemes und die deutschen Museen. In: *El Greco, Velazquez, Goya. Spanische Malerei aus deutschen Sammlungen.* Ausstellung und Katalog: Matthias **Weniger**. In Zusammenarbeit mit Heinz **Spielmann**, Ortrud **Westheider**, Karin **Rhein**. München: Prestel, 2005. 212-215. p. 3 ill. (Publikationen des Bucerius Kunst Forum, 9.)

ISBN 3 7913 3412 3; ISBN 3 7913 6037 X

Hamburg, Bucerius Kunst Forum, 2005. V. 28. – VIII. 21.

Dresden, Staatliche Kunstsammlungen Dresden Gemäldegalerie Alte Meister, 2005. IX. 27. – 2006. I. 2.

Budapest, Szépművészeti Múzeum, 2006. I. 21. – IV. 30.

Hamburg 13/1=177393

2006

„Greco és egyebek”. Régi spanyol festmények Nemes Marcell egykori gyűjteményében. In: *El Greco, Velázquez, Goya. Öt évszázad spanyol festészetének remekművei.*

58-65. p.

Hamburg, Bucerius Kunst Forum GmbH. 2005. V. 28. – VIII. 21. – Dresden, Staatliche Kunstsammlungen Gemäldegalerie Alte Meister. 2005. IX. 27. – 2006. I. 6. – Budapest, Szépművészeti Múzeum. 2006. I. 27. – IV. 30. [V. 14.]

Koncepció: **Nyerges Éva**, Matthias **Weniger**. A kiállítást rendezte: **Nyerges Éva**

Lektorok: **Czére Andrea**, **Ember Ildikó**, **Németh István**, **Tátrai Vilmos**

A Szépművészeti Múzeum centenáriumi éve 2005. XII. 1. – 2006. XII. 1.

Budapest 16/116.I.=183925

Poussin: Bacchanália. Az élet érzéki örömei – egy letűnt aranykor igézetében = Poussin:

Bacchanal. Enchantment and pleasures – evoking a bygone Golden Age. Budapest:

Szépművészeti Múzeum; Eper Stúdió; Visit Nyomda, 2006. 107,5 p. 33,2 ill. színes is

(Géniuszok és remekművek = Geniuses and masterpieces)

ISBN 963 7063 28 5

A kiállítássorozat koncepciója, felelős kiadó: **Baán László**

A kiállítást rendezte = curator of the exhibition: **Németh István**, **Szigethi Ágnes**

A katalógust szerkesztette, munkatárs: **Hudák Zsuzsa**

Angol fordítás = translation **Pokoly Judit**

Lektor: **Czére Andrea**, **Ember Ildikó**

A Szépművészeti Múzeum centenáriumi éve 2005. XII. 1. – 2006. XII. 1.

2006. III. 31 – V. 21.

Budapest 16/120=184272

Tartalma:

Németh István: „Egy letűnt aranykor igézetében” = Evoking a bygone Golden Age. 5-7., 72-74. p.

Szigethi Ágnes: Poussin – poézis és erotika. La fin de la Peinture est la délectation (A festészet célja a gyönyörködtetés) = Poussin – poetry and eroticism. La fin de la Peinture est la délectation (The aim of painting is diversion). 8-24., 75-83. p.

Katalógus = catalogue. 26-69., 84-107. p.

Válogatott irodalom = Selected references. 109-110. p.

2011

El Grecótól Rippl-Rónaiig. Nemes Marcell, a mecénás és gyűjtő = El Greco to Rippl-Rónai.

Marcell Nemes, art patron and collector. Budapest: Szépművészeti Múzeum; Damax Művek, 2011. 190, [4] p. 30,107 ill.

ISBN 978-963-7063-84-8

Kurátorok, szerkesztette: **Németh István**, **Radványi Orsolya**

Felelős szerkesztő: **Borus Judit**

Magyar – angol nyelvű. Translators Miklós **Bodóczky**, Richard **Robinson**, Róbert **Szente**

Budapest 16/147=00210442

Tartalma:

- Baán** László: Előszó = foreword. 12-13. p.
- Németh** István: Bevezetés = preface. 14-17. p.
- Németh** István: Nemes Marcell élete = The life of Marcell Nemes. 18-37. p.
- Németh** István: Nemes Marcell, a műgyűjtő = Marcell Nemes, the art collector. 38-61. p.
- Németh** István: Nemes Marcell, a mecénás = Marcell Nemes, the art patron. 62-85. p.
- Tóth** Károly: Nemes Marcell és Hódmezővásárhely = Marcell Nemes and Hódmezővásárhely. 86-99. p.
- Molnos** Péter: A Nemes-gyűjtemény modern külföldi festményei = the modern foreign paintings of the Nemes collection. 100-125. p.
- Tímár Péter: Nemes Marcell a korabeli magyar sajtóban = Marcell Nemes in the contemporary Hungarian press. 126-133. p.
- Zwickl** Péter: „Van nekünk magyaroknak egy különös emberünk...” Nemes Marcell és a modern magyar művészet = „We Hungarians have a special person...” Marcell Nemes and modern Hungarian art. 142-163. p.
- Kronológia = chronology. 172-175. p.
- Illusztrációk = illustrations. 176-177. p.
- Irodalom = bibliography. 178-190. p.
- Kiállított műtárgyak = exhibited works. 193-194. p.
2011. X. 25. – 2012. II. 19.
- Meghívó: 2 lev. 1 ill. Megnyitja: **Lázár** János, **Réthelyi** Miklós
- Ismerteti:
- Csók**: István: Nemes Marcell tortája. *Műértő* XIV. 2011. XI. 11. sz. 2. p.
- Gelencsér Rothman** Éva: Gyűjtő és műpártoló. *Műértő* XV. 2011. I. 1. sz. 1., 7. p. 3 ill.
- Goebel**, Jacqueline: From El Greco to Rippl-Rónai at the Museum of Fine Arts. The patron of Hungarian painters. *The Budapest Times* IX. 2011. XI. 18-24. No. 47. 14. p. 2 ill.
- http://www.budapesttimes.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=21251&Itemid=29
- Hamvay** Péter: Egy nemes ember szenvedélye. *Népszava* CXXXVIII. 2011. XI. 22. kedd 273. sz. 6. p. 1 ill.
- Jolsvai** András: Múzeum. Nemes Marcell tanulsága. *168 óra* XXIII. 2011. XII. 8. 49. sz. 30. p. 2 ill.
- Juhász** Sándor: Nemes Marcell, a mecénás gyűjtő. In: Artportal http://artportal.hu/aktualis/kiallitasok/el_grecotol_riplronaiig_nemes_marcell_a_mecenas_mugyujto
- Németh** István: Egy legendás műgyűjtő példás gesztusai. Nemes Marcell, a „marchand-amateur” = Exemplary gestures by a great collector. From El Greco to Rippl-Rónai at the Museum of Fine Arts. *Szalon, Műemlék, szépművészet, műipar* XVI. 2012. I-II. 1. sz. 26-31. 72. p. 8 ill. színes
- Angol nyelvű kivonattal 9 sorban
22967/21=00213292
- P. Szabó** Ernő: Egy igazi „marchand-amateur”. Kiállítás Nemes Marcellról, a gyűjtőről és a mecénásról. *Új Művészet* XXIII. 2012. I. 1. sz. 12-14. p. 3 ill.
- ***P. Szabó** Ernő: A klasszikusoktól a modernig. Nemes Marcell, a gyűjtő és a mecénás. Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Lát-hatás. *Magyar Nemzet* LXXV. 2012. II. 3. péntek ?sz. 15. p. 1 ill.
- ***P. Sz[abó]** E[rnő]: Nemes Marcellról a Szépművészetiben. *Magyar Nemzet* LXXV. 2012. II. 18. szombat ?sz. 15. p.

Tüskés Anna: Egy kollekcio képei. Nemes Marcell és gyűjteménye. *Élet és Tudomány* LXVII. 2012. I. 27. 4. sz. 102-104. p. 4 ill.

***Tüskés** Anna: Befejezetlen palota és életmű. Nemes Marcell és gyűjteménye. *Élet és Tudomány* LXVII. 2012. II. 3. 5. sz. 147-149. p. 6 ill.

Wagner István: Legendás műgyűjtő emlékkiállítás a Szépművészetiben. *Napi gazdaság* XXI. 2011. XI. 4-5. 214. (5548.) sz. 15. p.

Kiállításajánló. Az ókortól Faragó Gézáig. *Artmagazin* IX. 2011. 48. (6.) sz. 50-51. p. 2 ill.

A gyűjtemény. *Élet és Tudomány* LXVI. 2011. XI. 4. péntek 44. sz. 1406. p. 1 ill.

El Grecótól Rippl-Rónaiig. *Éva magazin* 2012. I. 49. p. 1 ill. [16] sorban

Kalendárium. El Grecótól Rippl-Rónaiig... *Heti Válasz* XI. 2011. X. 20. 42. sz. 96. p. 1 ill. [12 sorban]

*El Grecótól Rippl-Rónaiig. *HVG* 2011. XI.12. 41. p. 1 ill.

El Grecótól Rippl-Rónaiig. *Pesti Műsor* LXVI. 2011. XI. 10. sz. 67. p. 1 ill. [15 sorban]

*El Grecótól Rippl-Rónaiig. *Pesti Műsor* LXVI. 2011. XII. 11. sz. 70. p. 1 ill.

VI. Folyóirat, sorozat szerkesztések, fordítás

VII. Róla szóló irodalom, interjúk, lexikon-szócikk, adattárak